

Pvm/Datum/Date

24.11.2025

Dnro/Dnr/DNo

6449/00.00.01.00.02/2025

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Maa- ja metsätalousvaliokunnan pyyntö asiantuntijan kuulemisesta ja asiantuntijalausunnon toimittamisesta asiassa U 55/2025vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ja yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) uudistuksesta

TEEMA: Maatalous

Ruokaviraston asiantuntijalausunto asiassa U 55/2025 vp

Ruokavirasto on vastaanottanut eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan pyynnön asiantuntijan kuulemisesta ja kirjallisen asiantuntijalausunnon antamisesta. Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa ja toteaa kohteliaimmin seuraavaa:

Yhteinen maatalouspolitiikka (YMP)

Maatalouteen liittyvät tukimuodot ja toimenpiteet pohjautuvat tulevalla kaudella luonnosasetusten perusteella pitkälti nykyiseen malliin. Maatalouden rahoituksen rakennetta uudistettaisiin ja nykyisestä pilarirakenteesta luovuttaisiin. Maksajavirasto vastaisi jatkossakin tukien toimeenpanosta.

Useat nykyisen maaseudun kehittämisen toimenpiteet säilyvät jäsenvaltioille pakollisina, mutta niistä kaikille ei ole suoraan osoitettua rahoitusta maatalouden rahoituskiintiöstä. Näiden maatalouden rahoituskiintiön ulkopuolisten toimenpiteiden rahoitus tulee turvata NRP:n jakamattomasta osuudesta. Suomen maaseutu on elintärkeä huoltovarmuudelle, ruoantuotannolle ja ympäristölle. Ruokavirasto pitää hyvin tärkeänä, että maaseudun elinvoimaisuus säilytetään hyödyntämällä tehokkaasti niitä rahoitusmahdollisuuksia, joita uusi NRP-rahasto tulee mahdollistamaan.

Ruokavirasto pitää hyvänä tavoitetta, että tuet kohdennettaisiin ensisijaisesti viljelijöille, jotka harjoittavat maataloustoimintaa ja edistävät aktiivisesti ruokaturvaa. Aktiivituotannon määritelmää on kuitenkin yksinkertaistettava, jotta asian selvittämiseen vuosittain liittyvä hallinnollinen taakka viljelijöille ja hallinnolle ei kasva.

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihe)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

Pvm/Datum/Date

24.11.2025

Dnro/Dnr/DNo

6449/00.00.01.00.02/2025

Pienten tilojen tukijärjestelmä olisi hallinnollisesti raskas ja vaikutuksiltaan vähäinen, joten tukijärjestelmän tulisi olla vapaaehtoinen. Ehdotus sisältää jäsenvaltioille velvoitteen laatia erillisiä siirtymätukia vähintään luonnonmukaiseen tuotantoon ja kotieläintuotannon laajaperäistämiseen, joka monimutkaistaa tukijärjestelmää.

Viljelijöiden tulee noudattaa kaikille pakollisia, nykyisen ehdollisuuden kaltaisia vastuullisen tilanhoidon toimenpiteitä. Toimeenpanon kannalta nämä muutokset ovat kannatettavia. Ruokaviraston hallinnollista työtä vähentää esim. ehdotus pysyvien nurmien määrän seuraamisen ja raportoinnin poistamisesta.

Ruokavirasto näkee, että ehdollisuuden kokonaisuuden yksinkertaistaminen vastuullisuuden käsitteen avulla avaa näiden tuki- ja valvontamuotojen tarkoituksperiä ja merkitystä aikaisempaa paremmin koko ruokajärjestelmälle ja kansalaisille. Ruokaviraston kokemuksen mukaan yhteisen maatalouspolitiikan toimet tukevat Suomen perinteistä alhaista antibioottien käyttöä eläinten kasvatuksessa.

Ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden rakennetta yksinkertaistetaan yhdistämällä nykyiset ekojärjestelmät ja ympäristö- ja ilmastotoimenpiteet. Oleellista on kuitenkin vähentää tuettavien toimenpiteiden määrä kohtuulliseksi, ja säätää kansallisesti ehtoja, jotka ovat vaikuttavuuden lisäksi tuotantotapaan luontevasti sopivia ja olemassa olevin keinoin valvottavissa. Jos komissio tai kansallisen neuvottelun lopputulos edellyttää nykyistä vaikuttavampia toimia, ei toimeenpanon valmistelussa riitä aika uuden tukikokonaisuuden suunnitteluun, toteutukseen tietojärjestelmissä tai tuenhakijoiden kouluttamiseen ja viljelysuunnittelun ennakointiin.

Satelliittiseurantaa tulee käyttää jatkossakin hyväksi tukiehtojen täyttymisen varmistajana, joten tukiehtojen tulee olla satelliittiseurannalla todennettavissa. On vähennettävä ainakin niitä nykyisiä ehtoja, joita ei ole nyt voinut todentaa satelliittiseurannalla lainkaan. Nämä ovat ehtoja, joita joudutaan todentamaan toimenpidelohkoilta erillisten paikkaan sidottujen kuvien avulla.

Tukien toimeenpano edellyttää ehdotusten perusteella jatkossakin vähintään nykyisen laajuiset tietojärjestelmät. Myöhemmin tarkentuvat yksityiskohdat kuitenkin vasta osoittavat sen, miten suuria muutoksia järjestelmiin joudutaan tekemään. Toimivat tietojärjestelmät ovat ehdoton edellytys toimeenpanon onnistumiselle ja maksimaalisen EU:n maksuosuuden varmistamiselle. Siksi järjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon on turvattava riittävät jatkuvat resurssit, koko tietojärjestelmän elinkaari huomioiden. Esimerkiksi nykykaudella on uutta satelliittiseurannan järjestelmää

Pvm/Datum/Date

24.11.2025

Dnro/Dnr/DNo

6449/00.00.01.00.02/2025

kehitetty vuosittain eikä ns. ylläpitorahoitusta ole järjestelmille varattuna. Kehittämisrahojen vähetessä järjestelmien ylläpitoon ei ole enää jatkossa turvattu rahoitusta. Tietojärjestelmien kehittämiseen ja henkilöstön palkkauskustannuksiin on kuluvalle rahoituskaudella käytetty merkittävä määrä teknistä apua. Teknisen avun hyödyntäminen on jatkossa haastavampaa, koska sen määrä ei yksinomaan kohdistu maataloussektoriin, vaan jakajia on enemmän yhteisen kumppanuussuunnitelman myötä.

Maatalouden varainhoitovuosi poistuisi käsitteenä, ja jatkossa komissiolle koottavan vuotuisen raportin muun muassa tuotoksista, välitavoitteista ja tuloksista tullee tapahtua 31.10. asti jätetyistä maksuhakemuksista. Jo nyt on nähtävissä komission edellyttämien raportointiaikataulujen huomattava kiristyminen. Raportointijärjestelmän automatisointi onkin keskeinen tulevan kauden tekninen uudistus, johon tulee löytyä resurssit, sillä raportointi vaikuttaa jatkossa suoraan myös jäsenmaan hakemien EU-rahamen palautukseen.

Vaikka nykyisen CAP:n yksi keskeinen raportoinnin ja seurannan painopiste on toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuudessa tarkastelussa, vaatii komission tarkastuspuoli edelleen, että järjestelmien on oltava kontroleiltaan tehokkaita, eikä rahastolle saa aiheutua riskiä. Komissio antaa tarkat ohjeistukset kansallisen todentamisviranomaisen tarkastustyölle. Komissiolla on siten keinot ohjata menettelyjä hyvin tiukaksi, ilman että vaatimuksista säädetään EU-asetuksissa.

Tiedon yhteentoimivuus on koko EU:n politiikassa tärkeä strateginen tavoite. Sen avulla toteutetaan yksinkertaistamista mm. kerää kerran -periaatteen mukaisesti. Ehdotus uudesta pakollisesta datahallinnon viranomaisesta lisää kustannuksia. Olisi kiireellistä päättää, kuka Suomessa on kyseinen viranomainen. Datahallintaviranomaisen tehtävään tulee liittymään suunnittelun lisäksi paljon raportointia ja seurantaa komissiolle. Eri toimijoiden välinen koordinointi kansallisesti ja EU-tasolla on tehtävässä tärkeää. Eri tahojen keräämän datan yhteentoimivuuden toimeenpano on investointi, joka tarkoittaa aluksi merkittävää kustannusten lisääntymistä ja hallinnollista panostusta, erityisesti tietojärjestelmien kehittämisessä. Maatilatunnuksen ja muiden keskeisten tunnusten yhteentoimivuuteen liittyvä hankinta- ja kehittämistyö aiheuttaa lisäkustannuksia uusien järjestelmien rakentamisen ja ylläpidon kautta. Suomi pitää tärkeänä, että yhteentoimivuuden toteuttaminen suunnitellaan hallinnollisesti ja teknisesti kestävällä tavalla, ja että komissio tukee jäsenvaltioita sen käytännön toteutuksessa.

Pvm/Datum/Date

24.11.2025

Dnro/Dnr/DNo

6449/00.00.01.00.02/2025

Uusi rahoituskausi alkaa 2028, eikä komissio ehdota siirtymävuosia uuden kauden ehtojen toimeenpanoon. Maaseudun kehittämistoimien muutos on todennäköisesti suurempi kuin koskaan aikaisemmilla kausilla, jo rahastorakenteen takia. Annettavan lainsäädännön ja toimeenpanon toteutuksen väliin jää aivan liian vähän aikaa. Tämä tarkoittaa, että viljelijät eivät voi käytännön työssä eivätkä uusien tukiehtojen sisäistämässä varautua tuleviin muutoksiin, eikä hallinto saa tietojärjestelmämuutoksia toteutettua ajoissa. Ruokavirasto näkee, että vuoden 2027 pitäisi jo vähintään olla kokonaan aikaa toteuttaa tietojärjestelmämuutokset, jolloin myös kumppanuussuunnitelman ja säädösten sisältöjen tulisi olla pääpiirteissään valmiina. Tämä ei näytä käytännössä realistiselta toiveelta. Jos siirtymäkausi tulisi, päätös siitäkin pitää saada tietoon ajoissa.

Yhteinen kalatalouspolitiikka (YMP)

Ruokavirasto kannattaa valtioneuvoston näkemystä, että yhteisen kalastuspolitiikan korvamerkityn rahoituksen tulisi kohdentua kalatalousalan elinkeinojen kehittämiseen ja keskeisiin tulevaisuuden tarpeisiin. Suomalaisen kalatalouden kehittämisen edellytysten turvaaminen on alalle keskeinen asia.

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7